

Nr 479.

Av herrar Fröding och Nordqvist i Karlskoga, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 100, med förslag till vissa ändringar i uppbördsförfarandet m. m. ,

I Kungl. Maj:ts proposition nr 100 om vissa ändringar i uppbördsförfarandet m. m. har bl. a. föreslagits avsevärda straffskärpningar för vissa brott mot uppbördsförordningen. Sålunda skall såsom påföljd för underlåtenhet att i behörig ordning verkställa skatteavdrag eller redovisa genom skatteavdrag innehållna skattebelopp kunna utmätas frihetsstraff upp till sex månaders fängelse. Frihetsstraff vid brott mot skatte- och taxeringsförfattningarna har tidigare endast förbehållits brott av synnerligen allvarlig art, och bestämmelserna härom har då vanligen utbrutits ur de särskilda förordningarna och intagits i en särskild skattestrafflag. Den nu föreslagna straffskärpningen innebär härutinnan ett avsteg från tidigare princip. Även den subjektiva brottsbeskrivningen föreslås ändrad på sätt som i sak innebär en ytterligare straffskärpning. Sålunda straffas enligt nuvarande bestämmelser den som underlåtit att verkställa skatteavdrag, om gärningen begåtts av uppenbar tredska. Enligt förslaget erfordras för straffpåföljd vid dylik underlåtenhet endast att denna skett av oaktsamhet som ej allenast är ringa.

Det kan ifrågasättas huruvida straffskärpningar över huvud taget är ett lämpligt medel att avhjälpa brister i ett uppbördssystem, som har sin grund i en vidsträckt användning av arbetsgivare såsom uppbördsmän. Dessa har mot sin vilja påtvingats en uppgift som rätteligen åvilar staten. Härtill kommer att det stora flertalet arbetsgivare utgöres av mindre affärsidkare, hantverkare, lantbrukare och husmödrar, som icke kan förväntas ha klar insikt om det ansvar som åvilar dem och ej heller kan förutsättas äga några mer ingående kunskaper om de ifrågavarande bestämmelserna i uppbördsförordningen. Möjligheterna att på annat sätt än genom straffskärpningar söka åstadkomma ett bättre resultat vid verkställandet av skatteavdragen och inbetalningen till statsverket av innehållna skattebelopp — de oredovisade eller ej innehållna skattebeloppen under åren 1947, 1948 och 1949 uppgår till sammanlagt ca 14,7 milj. kronor — synes emellertid vara begränsade. Av de remissinstanser som yttrat sig över 1949 års uppbördssakkunnigas förslag att genom skärpta straff söka åstadkomma någon bättring har heller ingen avvisat tanken härpå.

Den nu föreslagna straffskärpningen synes oss emellertid innebära en alltför stor stränghet mot arbetsgivarna. Frihetsstraff bör reserveras för

brott av grövre art och bör om möjligt inte vinna större utbredning inom specialstraffrätten. Att utdöma fängelsestraff för det fall att underlåtenheten att inbetala innehållna skattemedel endast har sin grund i oaktsamhet synes oss därför otillfredsställande. Tillgripes yttersta stränghet, torde det böra krävas att frihetsstraffets utmätande begränsas till fall av synnerligen graverande art, där klart uppsåt kan visa att den tilltalade för egen del velat utnyttja de genom skatteavdrag innehållna medlen.

Vad beträffar ansvaret vid underlåtenheten att verkställa vederbörliga löneavdrag innebär förslaget en icke obetydlig skärpning av straffet i förhållande till tidigare regler. Att nu som subjektivt rekvisit fordra oaktsamhet mot tidigare uppenbar tredska innebär enligt vår mening en icke lämplig utvidgning av det straffbara området i förevarande fall. Fortfarande finnes starka skäl för en viss kvalifikation av det subjektiva rekvisitet, varför en lämpligare gränsdragning skulle ernås om såsom förutsättning för straffbarhet uppställdes samma krav som för närvarande gäller för underlåtenhet att redovisa skattemedel, nämligen att underlåtenheten sker uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Några bärande ekonomiska motiv har ej heller anförts till stöd för en straffskärpning i förevarande fall.

På grund av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 100 måtte besluta att 80 § i det i propositionen intagna lagförslaget skall erhålla följande lydelse:

80 §.

1 mom. Utbetalar arbetsgivare, som är skyldig verkställa skatteavdrag, lön utan att denna minskats med föreskrivet belopp för gäldande av arbetstagares skatt och sker detta uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, straffes med dagsböter.

Fullgör arbetsgivare icke sin skyldighet att inom föreskriven tid till uppbördsmyndighet inbetala belopp motsvarande det, varmed arbetstagares lön minskats för gäldande av dennes skatt, och ligger i avseende härå uppsåt arbetsgivaren till last, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader. Föreligger grov oaktsamhet vare straffet dagsböter.

2 mom. Underlåter någon — — — trehundra kronor.

Stockholm den 31 mars 1953.

Nils G. Fröding.

Helmer Nordqvist.